

pagne dans l'Empire ottoman vers le milieu du XIXs, de Dr. Tevfik Güran, culegerea *Paléographie et diplomatique slaves* (rapoarte și comunicări de la Seminarul de paleografie și diplomatică slavă, sept. 1979, Sofia) și catalogul *Watermarks of the Hilarior slavica codices*, vol. I, de Predrag Matejic.

În curs de pregătire și sub tipar se găsesc și alte lucrări din această serie: *Catalogul manuscriselor slave de la Lavra Sf. Atanasie de la Muntele Athos*, *Catalogul manuscriselor chirilice referitoare la istoria și cultura Balcanilor de la Biblioteca Națională din Paris și Culegerea de rapoarte și comunicări de la seminariile de paleografie și diplomatică* ce au avut loc pînă în prezent.

Cu prilejul analizei făcute s-a pus și problema constituirii unei serii „libere” în afara celor trei tipuri de publicații „Balcanica”, serie mai suplă care să cuprindă întreaga varietate de

teme și lucrări ce nu se încadrează în celelalte trei serii.

S-a analizat, totodată și conținutul *Buletinului de Informare*, publicație anuală a CIBAL-ului.

Discuțiile au scos în evidență munca depusă pînă în prezent, rod al bunei colaborări existente în sinul organizației, precum și faptul că publicațiile CIBAL s-au bucurat de aprecieri favorabile din partea specialiștilor și UNESCO.

Concluzia care s-a desprins la încheierea lucrărilor a fost aceea că bunele rezultate în activitatea editorială de viitor vor depinde, în mare parte, de măsurile luate ca urmare a analizei făcute cu factorii de răspundere ai Centrului, cit și de întărirea cooperării oamenilor de știință și a specialiștilor din diferite țări.

SANDA RACOVICANU

Reuniunea Comitetului Internațional de Sigilografie, Stuttgart, 19—23 septembrie 1983

La sfîrșitul lunii septembrie 1983 s-a desfășurat în Republica Federală Germania reuniunea Comitetului Internațional de Sigilografie, organism dependent de Consiliul Internațional al Arhivelor, gazda acestei manifestări științifice fiind Direcția Arhivelor de Stat din provincia Baden-Württemberg.

Au participat Andrée Scufflaire, șef de departament la Arhivele generale ale Regatului Belgiei, președinta Comitetului, Maria Dogaru, secretara acestuia, Maria Carmona, șefa secției sigilografice de pe lângă Arhivele Istorie Naționale — Spania, Clara Neveus, reprezentanta Arhivelor Naționale Suedeze, Eberhard Gönner, directorul Arhivelor Landului Baden — Württemberg, organizatorul reuniunii, François Himly, șeful Arhivelor departamentale din Strasbourg, Michel Borrie, specialist în cadrul Departamentului Manuscrise de la British Museum, H. J. de Mestdagh, șeful Arhivelor provinciei Groningen, Olanda, Ivan Berthenyi, lector al Universității din Budapesta, Aldo Martini, trimisul reprezentantului Vaticanului

și Martino Giusti, membri titulari, Stefania Ricci de la Arhivele de Stat din Roma și Paul Spang, directorul Arhivelor de Stat din Luxemburg, membri corespondenți. Au mai luat parte la lucrări dr. Toni Diederich, directorul Arhivelor istorice Enzbistums-Köln, profesor dr. Hansmartin, profesor dr. Eckhart G. Franz, locțiitorul directorului Arhivelor de Stat din Hessisches — Darmstadt, dr. Rainer Kahnsitz, șef de secție la Muzeul național din Nürnberg, Sergio Pagano, reprezentantul Școlii de paleografie, diplomatică și arhivistică din Roma.

După ședința plenară, inaugurată de ministrul culturii din țara gazdă, ședință la care a asistat un numeros public, arhiviști, istorici, cercetători ai istoriei și artei, profesori și studenți, membrii Comitetului au trecut la dezbaterile problemelor înscrise pe ordinea de zi.

O atenție specială s-a acordat redactării unor noi definiții pentru *Dicționarul internațional de sigilografie* (capitolele, materie, formă, părți

componente, tipuri, iconografie). Elaborat în colaborare cu Comisia Internațională de Diplomatică din cadrul Comitetului Internațional al Istoricilor, acest dicționar urmează să apară într-o primă formă în Spania.

O altă problemă viu discutată a fost difuzarea chestionarului privind *Cauzele deteriorării și starea de conservare a izvoarelor sigilare*. Adresa tuturor arhivelor din lume, acest chestionar își propune să trezească interesul administrațiilor din diverse țări asupra izvoarelor sfragistice, să stimuleze preocupările în vederea luării de măsuri menite să crească longevitatea acestor surse istorice speciale.

În vederea realizării unuia dintre obiectivele cuprinse în planul de activitate al Comitetului, expoziția itinerantă, membrii acestuia au fost invitați să intervină pentru a se pregăti o casetă cu fotografiile ale celor mai semnificative sigilii făcând parte din tezaurul sfragistic al țării pe care o reprezintă.

În cadrul problemelor administrative s-a aprobat raportul anual trimis secretariatului Consiliului Internațional al Arhivelor și s-au fixat principalele activități ce urmează a fi desfășurate de Comitet la reuniunea din 1984 din cadrul celui de al X-lea Congres Internațional al Arhivelor de la Bonn : a. prezentarea și dezbaterile într-o ședință comună cu Comitetul de restaurare, a raportului redactat pe baza răspunsurilor primite la chestionarul privind *Cauzele de deteriorare și starea de conservare a izvoarelor sigilare*; b. perfecționarea *Dicționarului internațional de sigilografie*; c. analiza studiului *Sfaturi privind organizarea expoziției de sigilografie*, ce urmează a fi inclus în manualul referitor la expozițiile documentare; d. prezentarea unei informări privind *Rezultatele obținute de Arhivele din România în ceea ce privește prelucrarea electronică a izvoarelor sfragistice*; e. pregătirea reuniunii din 1985.

Cu prilejul reuniunii s-au susținut valoroase comunicări științifice de

către specialiști din țara gazdă, profesor dr. Hansmartin, *Symbolism și realism asupra sigiliilor din evul mediu*; dr. Rainer Kahsnitz, *Sigilii renane cu madonă din veacurile XII—XIII. Contribuții la problema sigiliul și istoria artei*; dr. Toni Diederich, *Observații privind arta sigiliilor germane din epoca parlantă (1350—1400)*. Au fost prezentate de asemenea unele expuneri de către membrii Comitetului : A. Scufflaire, *Izvoarele sigilare în slujba arhitecturii*; Maria Carmone, *Sigilii ca surse pentru istoria artei. Trei exemple spaniole*; Maria Dogaru, *Bulele sigilare utilizate în cancelariile românești, surse pentru istoria artei*; J. V. Mesdagh, *Sigiliile ca sursă pentru istoria artei*; F. Himly, *Istoria catedralei din Strasbourg în lumina informațiilor transmise de izvoarele sfragistice*.

Vizitele efectuate la Arhivele Statului din landul Baden-Württemberg, la Muzeul de Artă și la primăria orașului Stuttgart au ocazionat un util schimb de opinii între specialiști, cunoașterea metodelor folosite în țara gazdă în ceea ce privește conservarea și valorificarea sigiliilor.

Cu prilejul reuniunii a fost organizată o interesantă expoziție sigilară. Cuprinzând documente originale validate cu diferite categorii de sigilii, matrice sigilare, mulate și reproduceri fotografice, expoziția a reținut atenția atât datorită importanței istorice și valorii artistice ale pieselor expuse, cât și a procedeelelor muzeistice utilizate. Catalogul acestei expoziții redactat de E. Gönner și H. Bardus constituie un util instrument de informare asupra varietății sigiliilor existente în zona sud-estică a Germaniei Federale în legătură cu tema expoziției *Istoria culturii prin sigilii*.

Facilitând un fructuos schimb de opinii între specialiști, Reuniunea Comitetului Internațional de Sigilografie s-a constituit într-o manifestare științifică de prestigiu.

MARLA DOGARU